

Emanuela Fabijan, Suzana Oreški

Primerjalni vidiki dobre obravnave oseb v specializiranih institucijah v Evropi

»Primerjalni vidiki dobre obravnave oseb v specializiranih institucijah v Evropi« je uradni naslov mednarodnega projekta Erasmus+, ki ga financira Evropska komisija in v katerem sodelujejo po ena nevladna organizacija in visokošolska ustanova iz treh držav: Francije (Reims), Portugalske (Porto) in Slovenije (Ljubljana). Projekt bo trajal tri leta, njegov namen pa je primerjati dobre prakse s področja skrbi za ljudi z duševnimi težavami in telesnimi ovirami v vseh treh državah. Poleg organizacij in izobraževalnih ustanov imajo zelo pomembno vlogo tudi sami uporabniki/uporabnice. Poročilo je opis gostovanja, ki je potekalo od 18. do 22. septembra 2017 v francoskem Reimsu, kjer deluje nosilec projekta: Regionalni inštitut socialnega dela Šampanja-Ardeni (IRTSCA). Poročilo je sestavljeno iz opažanja asistentke s Fakultete za socialno delo ter predsednice, uporabnice in uporabnika, strokovne delavke in prostovoljke Društva Altra.

Ključne besede: socialne storitve, duševno zdravje, telesna oviranost, kakovost življenja, dez-institucionalizacija, Društvo Altra.

Emanuela Fabijan je asistentka na Fakulteti za socialno delo. Diplomirala je iz komunikologije (smer: medijske in komunikacijske študije) in magistrirala iz kulturologije (smer: kulturne študije) na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani. Za diplomsko delo je prejela nagrado Sklada profesorja Klinarja, ki nagradjuje najboljše diplomsko delo s področja sociologije etničnih skupin, migracij ali družbene slojevitosti. Je (so)avtorica poglavij v zborniku *Prostitution in Croatia and Slovenia: Sex workers' experiences*, ki je izšel novembra 2017. Kontakt: emanuela.fabijan@fsd.uni-lj.si.

Dr. Suzana Oreški je predsednica Društva Altra – Odbora za novosti v duševnem zdravju. Tam je redno zaposlena, poleg tega pa je tudi višja predavateljica na Almi Mater Europaei. Na področju razvoja, oblikovanja in izvajanja skupnostnih oblik pomoči, namenjenih osebam s težavami z duševnim zdravjem, deluje že dvajset let. Prizadeva si tudi za destigmatizacijo takšnih oseb in vključujoč medijski diskurz. Je članica različnih delovnih, strokovnih in raziskovalnih skupin na širšem področju socialnega varstva. Kontakt: Društvo Altra – Odbor za novosti v duševnem zdravju, Zaloška 40, Ljubljana, telefon 030 601 620, suzana.oreski@altra.si.

A comparative look on well-treatment of people in European specialised institutions

»A comparative look on well-treatment of people in European specialised institutions« is the official title of an international Erasmus+ project, financed by the European Commission and involving one NGO and one educational institution from three countries: France (Reims), Portugal (Porto) and Slovenia (Ljubljana). The project will last for three year, its aim being to compare good practices from the field of caring for people with mental health issues and physical disabilities in the mentioned countries. The report describes the visit of all the partners that took place from the 18th to 22nd of September 2017 in Reims, where the coordinator of the project is located: Regional Institute for Social Work of Champagne-Ardenes (IRTSCA). The report comprises observations by an assistant from the Faculty of Social Work, University of Ljubljana, and by the president, users, an expert worker and a volunteer from Društvo Altra, an NGO from Ljubljana working with people with mental disabilities.

Keywords: social services, mental health, physical disability, quality of life, deinstitutionalisation, Društvo Altra.

Emanuela Fabijan is an Assistant at the Faculty of Social Work, University of Ljubljana. She focuses on the following research fields: marginalised social groups, gender, migration, media and sociology of medicine. Contact: emanuela.fabijan@fsd.uni-lj.si.

Suzana Oreški, PhD, is the president of the Društvo Altra Association – Committee for Novelties in Mental Health. She has been working in the field of development, design and implementation of community forms of assistance for 20 years. Contact: suzana.oreski@altra.si.

Poročilo z gostovanja v Franciji v okviru projekta Primerjalni vidiki dobre obravnave oseb v specializiranih institucijah v Evropi (Emanuela Fabijan)

Regionalni inštitut za socialno delo Šampanja-Ardeni¹ in La Baraudelle iz Francije sta v okviru Erasmus+ projekta od 18. do 22. septembra 2017 gostila akademsko in strokovno osebje, študente in študentke ter uporabnike in uporabnice iz dveh organizacij iz Portugalske (Višji inštitut za socialne storitve Porto² in Integracijski center za podporo ljudem z ovirami iz Porta³) ter dveh organizacij iz Slovenije (Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani in Društvo Altra). Omenjeni Erasmus+ projekt poteka od 1. septembra 2016 do 31. avgusta 2019. Naslednje srečanje bo v okviru tega projekta aprila 2018 v Ljubljani, potem se bomo srečali oktobra 2018 v Portu na Portugalskem ter aprila 2019 ponovno v Reimsu v Franciji. Med 9. in 13. aprilom 2018 smo torej za podoben tedenski obisk pristojni projektni partnerji iz Slovenije (Fakulteta za socialno delo in Društvo Altra), zato za takrat načrtujemo konferenco na Fakulteti za socialno delo, delavnice ter obiske več ustanov in organizacij. Fokus našega skupnega dela na delavnicah, predavanjih in konferencah obsega izmenjavo izkušenj s področja dobre obravnave ljudi z ovirami v specializiranih institucijah v Franciji, Sloveniji in na Portugalskem.

Prvi dan našega petdnevnega gostovanja v Franciji je bil namenjen predstavitvi sodelujočih držav, organizacij, udeležencev in udeleženk. To je potekalo v prostorih La Baraudelle v občini Attigny v departmaju Ardeni, torej v severovzhodnem delu Francije v bližini meje z Belgijo. La Baraudelle izvaja specializirano nastanitev za osebe s telesno oziroma cerebralno oviro, ki so stare od 18 do 60 let. Stanovalcem in stanovalkam zagotavlja prilagojene življenjske razmere glede na nastanitev in zdravstveno oskrbo ter organizira številne aktivnosti tudi za osebe z drugimi ovirami. Poleg predstavitve delovanja centra La Baraudelle nam je bil omogočen tudi voden ogled, med katerim smo spoznali nekatere stanovalke in stanovalce.

V naslednjih dneh so sodelujoči iz Francije, Portugalske in Slovenije med delavnicami in na konferenci predstavili dobro obravnavo ljudi z ovirami v svoji matični državi. V Franciji koncept dobre obravnave ljudi z ovirami pomeni kolektivni proces določanja najboljše možne podpore osebi z oviro v skladu z njenim samoizražanjem in prilagajanjem njenim potrebam. Francoska nacionalna agencija za ocenjevanje in kakovost socialnih storitev in zdravstveno-socialnih ustanov⁴ je opredelila štiri ključne elemente dobre obravnave ljudi z ovirami, in sicer: sprejemanje odločitev s strani uporabnika/uporabnice, skrb za uporabnike/uporabnice in strokovno osebje, krepitev podpore in promoviranje dobre strokovne obravnave. V centru La Baraudelle med prakse dobre

¹ *Institut Régional du travail social de Champagne-Ardenne – IRTSCA.*

² *Instituto Superior de Serviço Social do Porto, Cooperativa de Ensino Superior de Serviço Social.*

³ *Centro Integrado de Apoio à Deficiência, Misericórdia do Porto.*

⁴ *L'agence nationale de l'évaluation et de la qualité des établissements et services sociaux et médico-sociaux – ANESM.*

obrnave prištevajo pravico do svobodnega odločanja uporabnika in uporabnice, pravico do kakovostne obravnave, ohranjanje avtonomije uporabnika in uporabnice, vključevanje ter sodelovanje uporabnika in uporabnice, pravico do strokovne podpore, skrb za uporabnike/uporabnice in strokovno osebje ter prilagajanje življenjskemu ritmu uporabnika/ uporabnice glede na delovni čas in zakone o delu. V praksi se to kaže kot vljudnost do uporabnikov/uporabnic pa tudi v potrebnem soglasju uporabnika/uporabnice za vstop osebja v sobo in premikanje pohištva v sobi ter v pravici uporabnika/uporabnice do izražanja mnenj in do odklonitve.

Pri refleksiji o položaju oseb z ovirami v Sloveniji sodi med elementarne poudarke še vedno proces deinstitutionalizacije. Poudariti je treba, da v Sloveniji ne poznamo koncepta dobre obravnave v pomenu *well-treatment*, vprašanje pa je, s čim posamezne organizacije nadomeščajo ta koncept. Med prakse dobre obravnave ljudi z ovirami v centrih za usposabljanje, delo in varstvo v Sloveniji sodi na primer nameščenost zvoncev v sobah uporabnikov in uporabnic, možnost zaklepanja sobe in kopalnice ter televizija v sobi. V tem primeru gre torej za delovanje v smeri doseganja običajnejšega življenja oseb z ovirami, brez stroge institucionalne rutine. V nekaterih stanovanjskih skupinah v Sloveniji prihaja strokovno osebje na primer samo preverit stanje. Dobra obravnava v varstveno-delovnih centrih v Sloveniji vključuje na primer možnost dela in prihodka za

Foto: IRTSCA

nekatero osebo z ovirami ter določeno stopnjo izbire oseb v zaščiteni zaposlitvi. Nevladne organizacije, ki delujejo na področju dela z ljudmi z ovirami v Sloveniji, si med drugim prizadevajo tudi za njihovo opolnomočenje, za prepoznavanje njihovih potreb ter individualni pristop pri obravnavi teh potreb, povečanje podpore v skupnosti, odkrivanje in upoštevanje sposobnosti osebe, spoštljiv in nediskriminatorški odnos strokovnih delavcev in delavk, večdisciplinarno povezovanje in sodelovanje, ozaveščanje javnosti ter promoviranje obravnave brez predsodkov in stigme.

Društvo Altra je med gostovanjem v Franciji predstavilo svoje prakse dobre obravnave uporabnikov/uporabnic, med katere sodijo: sodelovanje uporabnika/uporabnice pri oblikovanju urnika aktivnosti, samostojno odločanje uporabnika/uporabnice o preživljanju prostega časa, skupno druženje strokovnega osebja in uporabnikov in uporabnic, pravica do pritožbe in odklonitve, samostojno upravljanje uporabnika/uporabnice z denarjem, spodbujanje izobraževanja in zaposlovanja ter aktivno sodelovanje uporabnika/uporabnice pri reševanju svojih težav.

Na Portugalskem *well-treatment* oziroma dobra obravnava ljudi z ovirami kot delovni koncept ne obstaja, kljub temu pa ga implementirajo v izobraževanju in usposabljanju strokovnih delavk in delavcev v smeri zagotavljanja socialne pravičnosti, spoštovanja individualnosti oseb z ovirami ter njihovih pravic do avtonomije, zasebnosti in intimnosti. Med tri osrednje aspekte dobre obravnave prištevajo etiko, vedenje in odnose. Bolj poglobljen vpogled v analizo tega koncepta so pridobili s pomočjo raziskave, ki so jo opravili med osebjem ter uporabniki in uporabnicami Integracijskega centra za podporo ljudem z ovirami iz Porta. Izsledki te raziskave so pokazali, da dobra obravnava sodelujočim v raziskavi pomeni dobro telesno in čustveno počutje, vključevanje oseb z ovirami, strokovne spretnosti osebja, individualno obravnavo vsake osebe, pozitivno medsebojno interakcijo med osebami z ovirami ter osebjem, izobraževanje, udoben prostor, spoštovanje, pomembnost zasebnosti in samoodločanja, empatije in drugo.

Omenjene dobre prakse implementirajo tudi v francoski organizaciji ESAT⁵ ELISA 51, kjer smo imeli možnost vodenega ogleda in predstavitve *modusa operandi*. Omenjena organizacija deluje od leta 2004 in zagotavlja zaščiteni zaposlitev osebam s težavami z duševnim zdravjem ter jim omogoča družbeno in strokovno integracijo. S strukturnega vidika deluje podobno kot običajna podjetja, saj opravlja določene storitve za poslovne in fizične osebe. Organizacija zaposluje približno 60 oseb s težavami z duševnim zdravjem in obsega pet delovnih enot, in sicer enoto za proizvodnjo, za čiščenje, likalnico, enoto za vrtnarstvo in restavracijo, ki je odprta za javnost. Zaposlenim je omogočena sprememba delovne enote, kar pomeni, da lahko na primer delo v restavraciji nadomestijo z delom v proizvodnji ali drugih enotah.

Poskusno delovno obdobje za osebe s težavami z duševnim zdravjem traja v omenjeni organizaciji od treh do šest mesecev. Delo poteka med tednom, in sicer največ 35 ur na teden, nekateri pa so zaposleni tudi za skrajšani delovni čas,

⁵ Socialna ustanova za pomoč pri delu – ESAT: *Établissement Social d'Aide par le Travail*.

vendar je po pričevanju predsednice organizacije kljub temu veliko absentizma na delovnem mestu. Dobra obravnava oseb s težavami z duševnim zdravjem se v tej organizaciji kaže tudi tako, da zaposleni in zaposlene obdržijo delovno mesto še dve leti po prekinitvi dela. V organizaciji lahko delajo do upokojitve, vendar želje nekaterih zaposlenih vključujejo zaposlitev na običajnem in ne zaščitenem delovnem mestu. Med zaposlenimi je 60 odstotkov moških in 40 odstotkov žensk. Delo v organizaciji je predmet odločitve vsakega posameznika in posameznice.

V primeru ustvarjanja dobička pri poslovanju te organizacije nameni vodstvo ta sredstva za orodja, aparate oziroma opremo za potrebe organizacije. Zaposleni in zaposlene imajo sklenjeno pogodbo o zaposlitvi in za svoje delo prejemajo prihodek v višini minimalne plače v Franciji, poleg tega pa jim organizacija pokrije tudi delovne ure za čas obiska pri psihiatru ali psihiatrinji, vendar morajo zaposleni organizaciji predložiti potrdilo o obisku. Večina zaposlenih v tej organizaciji nima skrbnika in jim ni odvzeta poslovna sposobnost. V času našega obiska je imela organizacija osem prostih delovnih mest v restavraciji – to je predsednica organizacije pripisala problematiki v zvezi z doseganjem stabilnega počutja zaposlenih. Med prednosti specializirane zaposlitve za osebe s težavami z duševnim zdravjem sodi po njenem mnenju možnost izmenjave izkušenj oziroma pogovor o podobnih težavah, s katerimi se srečujejo. V podjetju sta jim za pogovor oziroma splošno podporo na voljo psihologinja in drugo strokovno osebje, pri tem pa organizacija ni seznanjena z zdravniškimi izvidi oziroma diagnozami zaposlenih. V psihiatrično bolnišnico jih napotijo zgolj v primerih ogrožanja življenja, v drugih primerih poskušajo reševati krize prek strokovne podpore psihologinje in psihiatra, psihiatrinje.

O vpeljavi takšnih praks, ki jih uporabljajo v tej organizaciji, bi bilo treba razmisliti tudi v slovenskem kontekstu, kajti ključni namen našega večnacionalnega sodelovanja v okviru projekta Erasmus+ je izboljšanje položaja oseb z ovirami v matičnih državah sodelujočih za večjo kakovost življenja in več razpoložljivih izbir za vse ljudi, ne glede na oviranost.

Refleksija o obisku društva Altra v Reimsa v okviru projekta Erasmus+ (Suzana Oreški)

Na sedežu Društva Altra v Ljubljani so nas za namen sodelovanja v mednarodnem projektu obiskali Michel Charpy, generalni direktor Regionalnega inštituta socialnega dela Šampanja-Ardeni (IRTSCA), Nicolas Perrain, vodja projekta, in Borut Petrović Jesenovec, Erasmus koordinator s Fakultete za socialno delo. Ker imamo v navadi, da se nam pri predstavljanju organizacije pridružijo tudi uporabniki in člani društva, smo srečanje organizirali v prostorih Dnevnega centra društva Altra. Srečanje, ki se ga je udeležilo precej ljudi, je potekalo v prijetnem in sproščenem ozračju. Nicolas Perrein je predstavil namen obiska, njihov inštitut ter projekt Erasmus+, sledila pa je predstavitev naše organizacije, poslanstva, aktualnih programov ipd. Izvedeli smo, da bo v projektu sodelovalo 6 organizacij iz treh držav: Francije, Slovenije in Portugalske.

Povabilu k sodelovanju smo se z veseljem odzvali in v prvi polovici leta 2017 začeli intenzivne priprave, ki so obsegale precej administrativnih obveznosti (registracija društva na Erasmus agencijo, podpisi pogodb, usklajevanje časovnic ipd.) in udeležbo predsednice društva Altra, dr. Suzane Oreški, na delovnem srečanju projektnih partnerjev, ki je potekalo marca 2017 v Reimsu v Franciji, na sedežu IRTSCA. Srečanje je bilo namenjeno usklajevanju vsebinskih in časovnih faz projekta ter predstavitvi sodelujočih partnerjev. Med drugim smo se dogovorili tudi to, da bo prvi projektni teden potekal v Reimsu, in sicer od 17. do 22. 9. 2017.

Srečanja v septembru 2017 se je udeležilo šest oseb iz društva Altra, in sicer: dve strokovni delavki, dve osebi s težavami z duševnim zdravjem, prostovoljka ter predsednica društva. V nedeljo 17. 9. 2017 smo se polni pričakovanj odpravili na pot. V ponedeljek 18. 9. 2017 smo se odpeljali na podeželje v Attigny, kjer ima sedež organizacija Foyer La Baraudelle. Lepo so nas sprejeli. Sledil je obsežen program, ki je trajal od 8.00 pa vse do 19.30, sklenili smo ga s skupno večerjo. V dopoldanskem času smo vsi projektni partnerji predstavili svoje organizacije in države. Društvo Altra je predstavilo dve vsebinsko in slikovno bogati predstavitvi društva ter Slovenije, ki sta ju s pomočjo prostovoljke Teje in strokovne delavke Andreje pripravila uporabnik Uroš in uporabnica Nuša. Na dan srečanja v Foyer La Baraudelle so se jima pridružili še drugi udeleženci društva in Fakultete za socialno delo.

V torek, 19. 9. 2017 smo imeli v dopoldanskem času delavnice, ki so bile razdeljene na tri skupine: uporabnike, strokovne delavce in študente socialnega dela. Na delavnicah smo se pogovarjali o dobri obravnavi uporabnikov in možnostih njenega izvajanja v posameznih državah. V popoldanskem delu so v mestni hiši pri podžupanji Reimsa potekale predstavitve projekta po posameznih državah in pozdravni govori uglednih podpornikov projekta. Sledil je voden ogled po mestni hiši. Zvečer smo se vsi projektni partnerji (uporabniki, študentje, strokovni delavci, vodstveni kader, profesorji) prijetno družili na IRTSCA in preizkušali francoske specialitete.

Naslednji dan je sledil sestanek organizacijskega odbora projekta. Izmed sodelujočih iz Slovenije sta se ga udeležili predsednica društva dr. Suzana Oreški in red. prof. dr. Darja Zaviršek s Fakultete za socialno delo. Drugi člani tima so se udeležili vodenega ogleda mesta Reims in znamenite katedrale Notre-Dame, v kateri so kronali vse francoske kralje. V popoldanskih urah smo imeli delovni obisk različnih organizacij. Naša skupina si je izbrala ogled organizacije ESAT ELISA 51, ki omogoča zaščiteno zaposlitev osebam s težavami z duševnim zdravjem.

Dnevi v Reimsu so bili delavni, a kljub temu navdihujoči za vse udeležence društva Altra. Izkušnja sodelovanja v širšem, mednarodnem timu, ki je potekalo zunaj ustaljenih praks, delovnih navad in vzorcev timskega dela Altre, je bila za marsikoga nova izkušnja, nov izziv. Spoznavanje tujih praks in delovanja socialnega in zdravstvenega sistema Francije in Portugalske nam je omogočilo vpogled v lastno prakso ter v zakonodajni in širši družbeni kontekst, v katerem jo izvajamo. Zakonodaja nam v Sloveniji, npr. na področju duševnega zdravja v skupnosti, onemogoča prenos strokovnih in znanstvenih konceptov v vsakdanjo prakso, s pomočjo katerih bi lahko omogočali večje vključevanje oseb s težavami z duševnim zdravjem v družbo. Povedano drugače: zagotovo bi kot strokovne

delavke v Franciji ljudem z oviranostmi veliko lažje omogočile možnost izbire, neodvisno življenje, večjo kakovost življenja ter vstop na trg delovne sile prek npr. socialnega podjetja, kot je ESAT ELISA 51. Vključevanje v družbo za ljudi z oviranostmi mora biti urejeno na sistemski ravni in ne zgolj v okviru programov nevladnih organizacij ali socialnih podjetij, ki pri izvajanju konceptov in prakse dela vedno znova naletijo na okostenele sistemske in zakonodajne ovire. Drugo dejstvo, ki se nas vedno znova dotakne, je proces deinstitucionalizacije, ki se v Sloveniji še ni zares začel, v partnerskih državah, kot sta Francija in Portugalska, pa pojma totalne institucije sploh ne poznajo več. Tam že desetletja izvajajo skupnostno obravnavo in se srečujejo s težavami na drugih ravneh. Ne ukvarjajo se z vprašanji zagotavljanja skupnostnih oblik pomoči in podpore zaradi zapiranja institucij, tako kot pri nas, temveč bolj z vprašanji izboljšanja pristopov in praks dela v pomenu dobre obravnave uporabnikov, to pa je tudi cilj tega projekta.

Kljub različnim sistemskim in zakonodajnim izhodiščem med projektnimi partnerji in kljub razlikam v ciljni skupini uporabnikov (ljudje s težavami v duševnem razvoju in ljudje s težavami z duševnim zdravjem), smo oblikovali skupno »raziskovalno vprašanje«, in sicer: »kakšen je odnos oziroma obravnava oseb z oviranostmi«, se pravi, kako jo opredeliti, definirati. V tem duhu smo na delavnicah razmišljali o etičnem kodeksu, vrednotah, spoštljivem odnosu do uporabnikov, upoštevanju njihovih potreb in želja, enakopravnem delovnem odnosu in kakovosti tega odnosa, zakonodajnih in sistemskih možnostih uresničevanja pravic ipd. Delavnice smo sklenili s konferenco o dobri obravnavi, ki je potekala v četrtek, 21. 9. 2017, na IRTSCA. Na njej je imel vsak projektni partner svojo predstavitev. Društvo Altra je skupaj s Fakulteto za socialno delo pripravilo predstavitev, ki je obsegala tri sklope: predstavitev zakonodaje v Sloveniji, ki je namenjena obravnavi ljudi z oviranostmi, predstavitev pregleda institucionalnega varstva in deinstitucionalizacije v Sloveniji ter predstavitev dobrih praks, ki jih uporablja Društvo Altra, poleg tega pa tudi predstavitev konceptualnih izhodišč, iz katerih izhajamo, naših temeljnih vrednot dela in programov, ki jih izvajamo.

Povzetek enotedskega obiska v Reimsu iz perspektive uporabnika Društva Altra (Uroš Ciber)

Teden v Franciji mi je pustil zelo lepe spomine. To je bila lepa priložnost za premagovanje moje socialne fobije in strahu pred potovanjem z letali. Bilo je naporno, vendar sem zelo hvaležen, da sem bil povabljen v slovensko ekipo. Prvi dan je bil najbolj stresen, saj smo imeli kar dve predstavitvi. Najprej smo predstavili dejavnosti našega Društva Altra, nato pa še glavne značilnosti Slovenije. Podobno so storili tudi predstavniki Portugalske in gostiteljice Francije. Ves teden smo se na različnih nivojih (uporabniki, socialni delavci in študentje) pogovarjali, kaj pomeni dobra obravnava strokovnih delavcev v odnosu do uporabnika z motnjo v duševnem razvoju oz. uporabnika s težavami z duševnim zdravjem. Najprej sem dobil vtis, da izraz »dobra obravnava« pomeni dobro prakso, na koncu tedna pa sem to razumel kot dober odnos med strokovnim delavcem in uporabnikom. Več udeležencem je bilo pomembnejše prav spoštovanje med obema stranema. Za moje razumevanje tega izraza je bila ključna delavnica, ki

smo jo imeli uporabniki. Tam je bil prikazan strip s primeri, kako strokovni delavec zbudi uporabnika. Predstavljen je bil primer, ko strokovni delavec zbudi uporabnika z naslednjimi besedami: »Vstani, pohiti!« Tu ne najdemo spoštovanja ali dobrega odnosa. Dobra obravnava pomeni potrskati na vrata, vljudnost in daje uporabniku možnost, da se sam odloči, ali bo vstal takoj ali pa pozneje. Ves teden je bil zame zelo koristen, saj sem se spraševal, kako sam ravnam z ljudmi. Izraz »dobra obravnava« čutim zelo pozitivno in mi bo dobro vodilo pri vsakodnevnih stikih z ljudmi. Na koncu bi rad pohvalil organizatorje, ki so se zelo potrudili, da je vse potekalo gladko in v sproščenem ozračju.

Povzetek enotednskega obiska v Reimsu iz perspektive uporabnice Društva Altra (Nuša)

Zelo sem vesela, da je bila Altra povabljen k sodelovanju v projektu Erasmus+, in seveda tudi zato, ker sem bila izbrana za to potovanje in sem lahko preživela lep teden v mestu Reims v Franciji. Vsak dan v tednu sem zelo uživala, saj sem spoznavala veliko novih in prijetnih ljudi. Na začetku me je bilo strah, ker ne govorim dobro angleško, vendar sem se proti koncu tedna počutila že dovolj samozavestno in sem zato več govorila. Odločila sem se, da se ob vrnitvi v Slovenijo začnem učiti angleščino. Zelo mi je bilo všeč, da so bili udeleženci zelo sproščeni in polni dobre energije. Pomembno mi je bilo tudi to, da niso delali razlik med nami, uporabniki in študenti, akademskim osebjem in strokovnimi delavci. Vsi smo bili enakovredni. Organizacija tedna je bila dobra in zelo sem uživala, ko smo delali v skupinah. Kljub natrpanemu urniku smo si vzeli čas za ogled mesta Reims, ki je prečudovito. Zelo se že veselim aprila, ko bom v Ljubljani spet videla udeležence.

Povzetek enotednskega obiska v Reimsu iz perspektive strokovne delavke Društva Altra (Andreja Torlak)

Leta 2016 je Društvo Altra pristopilo k projektu Erasmus+. Že takrat sem bila kot strokovna delavka društva zelo zadovoljna, da je naše vodstvo sprejelo takšno

odločitev, saj se mi je zdel projekt zanimiv tako za uporabnike in društvo kot tudi za zaposlene. Še bolj sem bila zadovoljna, ko sem dobila možnost, da se udeležim tedenskih delavnic v Reimsu. Poleg tega, da je to mednarodni projekt, v katerem sodelujejo Francija, Portugalska in Slovenija, mi je bilo zanimivo tudi to, da so pri projektu poleg strokovnih delavcev sodelovali tudi študentje in uporabniki. V Franciji sem preživela prekrasen teden. Gostitelji so pripravili odličen program in bili so tudi zelo gostoljubni. Poleg sodelovanja na delavnicah in udeležbe na konferenci smo si ogledali zavod in organizacije, v katere so vključeni uporabniki, ter obiskali mesto Reims. Zame je bila to enkratna izkušnja, saj kot strokovna delavka, tako kot večina drugih, nimam možnosti sodelovanja pri takšnih projektih. Sodelovanje v Reimsu mi je dalo veliko motivacije in spodbude za nadaljnje delo, hkrati pa sem po zaslugi srečanj spoznala, da delamo dobro in da moramo tako nadaljevati tudi v prihodnje.

Povzetek enotednskega obiska v Reimsu iz perspektive prostovoljke Društva Altra (Tea Kos)

Hvaležna sem za neverjeten teden, ki sem ga preživela v družbi odličnih ljudi v mestu Reims v Franciji. Na začetku me je bilo malo strah, ker moja vloga pri tem projektu ni bila preprosta. Ves teden sem bila spremljevalka naših dveh uporabnikov in moj strah je bil povezan s tujim in neznanim mestom. Rekla sem si, da se bom prepustila toku in da bo celoten teden minil brez težav. Malo me je bilo tudi strah, kako se bom sporazumevala, saj je angleščina moja šibka točka. Del prvega delovnega dne je potekal v nacionalno mešanih skupinah in tako sem bila prisiljena govoriti angleško. Ugotovila sem, da sploh ne govorim tako slabo, in postala sem malo bolj samozavestna. Vsak naslednji dan je bil boljši. Lahko rečem, da sem se počutila kot del naše velike ekipe, ki je bila vedno polna energije in dobre volje. Zame je bil to teden učenja. Kot študentka socialnega dela in prostovoljka pri Društvu Altra sem dobila neverjetno priložnost za sodelovanje pri tem projektu. Novo znanje sem vpijala kot spužva. Največ sem se naučila o temi projekta – dobri obravnavi. Spoznala sem tudi veliko socialnih in drugih strokovnih delavcev z dolgoletnimi izkušnjami, s katerimi sem se zelo rada pogovarjala, in pri tem mi je bilo najbolj všeč to, da so spoštovali moje mnenje in me jemali kot enakovredno. Omenjeni teden je bil res neverjetna izkušnja, posebej zato, ker sem resnično ugotovila, da je delo socialnega delavca moja sanjska služba. Komaj že čakam april, ko se bomo spet videli v Ljubljani, na našem drugem enotednskem srečanju.